

บทบาทของนายอำเภอในการสนับสนุนนโยบายของรัฐ
ศึกษาเฉพาะกรณี : บทบาทของนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

นายมานพ นิมทับทิม (นอ.) รุ่นที่ ๗๕

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ ออกมาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนและช่วยเหลือคนจนหรือผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็นอันจะเป็นการช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เริ่มต้นจากการค้นหาถึงที่มาหรือสาเหตุของปัญหาหรือภาวะความยากจนที่เกิดขึ้นและจัดมาตรการให้ความช่วยเหลือเป็นรายบุคคล เพื่อให้ความช่วยเหลือสามารถกระทำได้อย่างตรงจุดและตรงตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ รับทราบโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีรายได้น้อยที่มีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ลงทะเบียนระหว่างวันที่ ๓ เมษายน-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมภายใต้โครงการ e - Payment ภาครัฐ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคมและการให้ความช่วยเหลือของภาครัฐและคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐ เห็นชอบในหลักการแนวทางการจัดพระราชัฐสวัสดิการการให้ความช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โดยผู้ที่ได้รับสิทธิ์สามารถใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในร้านค้าที่ร่วมโครงการใช้ชำระค่าเดินทาง เช่น ค่ารถไฟ ค่ารถประจำทาง ค่ารถขนส่ง เป็นต้น ตามยอดเงินที่กำหนดให้ในแต่ละเดือน

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของนายอำเภอในการสนับสนุนนโยบายของรัฐ ศึกษาเฉพาะกรณี : บทบาทของนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ๑. เพื่อศึกษาบทบาท และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ๒. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค บทบาทและอำนาจหน้าที่ แนวทางแก้ไขปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

๒. วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการวิจัยโดยศึกษาจากข้อมูลเอกสาร (Documentary research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เก็บข้อมูล การสัมภาษณ์ กับ นายอำเภอโกสุมพินคร ปลัดอำเภอ ผู้รับผิดชอบงานบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาโกสุมพินคร ผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาโกสุมพินคร ผู้ช่วยคลังจังหวัดกำแพงเพชร รับผิดชอบพื้นที่อำเภอโกสุมพินคร พัฒนาการอำเภอโกสุมพินคร และกำนันตำบลในเขตอำเภอโกสุมพินคร รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น ๙ คน

๓. ผลการศึกษา

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสรุปได้ดังนี้

๓.๑ บทบาทของนายอำเภอที่ถูกกำหนด พบว่า มีการบริหารงานตามระเบียบ กฎหมาย โดยดำเนินการในฐานะหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบดูแลภารกิจทั้งปวงที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์สุขและความผาสุกให้กับประชาชนในพื้นที่ มีการวางแผนงานการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ บูรณาการหน่วยงาน

ราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามนโยบายดังกล่าว กำหนดการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนการจัดบุคลากรปฏิบัติงานติดตาม เร่งรัดการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ แต่ละขั้นตอนรวมทั้งประเมินผลและรายงานการดำเนินงาน เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ การบริหารตามการมอบหมายจากคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำจังหวัด ตามคำสั่งที่ ๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำจังหวัดกำแพงเพชรและคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำอำเภอ (ทีมหมอบประชารัฐสุขใจ) โดยเป็นประธานคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำอำเภอ ซึ่งในการปฏิบัติการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้ดำเนินการวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และจัดให้มีการรายงานตามขั้นตอน เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าว

๓.๒ บทบาทของนายอำเภอที่ปฏิบัติจริง พบว่า ปฏิบัติงานตามระเบียบกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ ในการนำภารกิจของรัฐและนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติตอบสนองความต้องการของประชาชนในการดูแลทุกข์ สุข รักษาผลประโยชน์ของประชาชน การบริหารงานได้นำหลักการบริหารงานมาใช้ คือ ๑. การวางแผนงาน (Plan) ๒. การลงมือปฏิบัติ (Do) ๓. การตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Check) และ ๔. การปฏิบัติตามผลการตรวจสอบ (Act) มีการศึกษารายละเอียดของนโยบายเพื่อนำไปชี้แจง สร้างความเข้าใจให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติงานการขับเคลื่อนนโยบายได้ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และระยะเวลา การทบทวน และปรับแผนงานแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน ดำเนินการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ อำนวยความสะดวก การสร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะสำหรับผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดหาและอนุมัติงบประมาณสำหรับการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน ให้สามารถดำเนินการได้ตามกรอบระยะเวลาของนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

๓.๓ บทบาทของนายอำเภอที่คาดหวัง พบว่าผู้ปฏิบัติงานต้องการความสะดวกในการปฏิบัติงาน การเอาใจใส่ผู้ปฏิบัติงาน การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเร็ว การประสานงาน เป็นผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ไม่ทอดทิ้งผู้ปฏิบัติงาน หมั่นซักถามและติดตามงานแบบเป็นกันเอง เป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ เอาใจใส่และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานและให้สร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานอย่างเป็นกันเอง

๔. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในเรื่องบทบาท และอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอกับการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการคนจน สรุปได้ดังนี้

๔.๑ ปัญหาอุปสรรค บทบาทและอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่าระยะเวลาในการดำเนินงานน้อยเกินไป การกำหนดนโยบายไม่สอดคล้องกับช่วงเวลา นโยบายมีการประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์โครงการการดำเนินงานให้กับราษฎรที่มีคุณสมบัติทราบไม่ชัดเจน มีการเกี่ยงงานระหว่างธนาคาร การปฏิบัติงานมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก บทบาทการทำงานที่ต่างกันทำให้มีการทำงานแตกต่างกัน ทักษะและวิธีคิดมีความแตกต่างกัน

๔.๒ แนวทางในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค ในการขับเคลื่อนนโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ พบว่า ควรมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์นโยบายบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้ชัดเจนทุกกลุ่มเป้าหมาย หลายช่องทาง เช่น ทางทีวี วิทยุ รวมทั้งหอกระจายข่าว ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภอที่ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องโดยระบุมอบหมายงานบุคคลให้ชัดเจนและเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่อำเภอ และผู้ประสงค์ลงทะเบียนฯ สามารถลงทะเบียน ติดตามหรือประชุม ได้ทุกที่ที่สามารถไปประชุมได้ โดยไม่จำเป็นต้องกลับภูมิลำเนาตนเอง